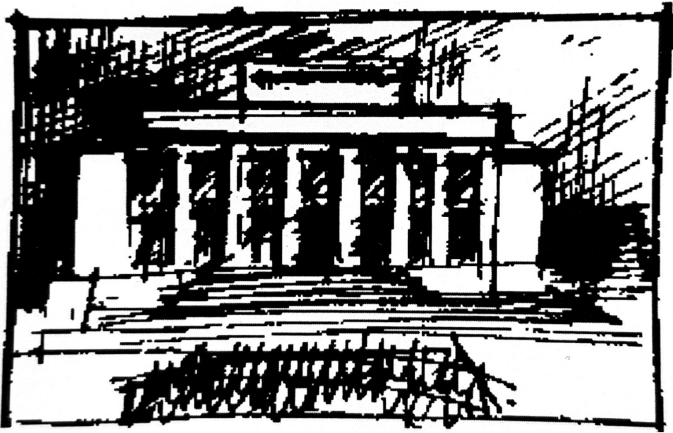


Z P R A V O D A J



Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.SpNdB.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel Národního divadla Brno,

příznivci a milovníci opery, baletu a činohry,

srdečně Vás zveme v pondělí **25. března 2024 od 16 hodin na besedu** se šéfem Činohry NdB **Milanem Šotkem** a členem hereckého souboru **Bedřichem Výtiskem**. Beseda se koná v Mozartově sále divadla Reduta, vstup na akci je zdarma.

V březnu čekají soubory Národního divadla Brno dvě premiéry:

Juniorský soubor **Balet NdB 2** uvádí hned **1. března 2024** v 19 hod. v Redutě premiéru tří původních choreografií pod názvem *Venae/Who's gonna catch me if I fall.../Distant Instant*. Jde o již čtvrtý večer krátkých choreografií vytvářených souboru přímo na míru a podle ohlasů na předchozí tři představení se opět máme na co těšit. Reprízy se konají 5. 3. 2024 v 11 a 19 hod. a 28. 3. 2024 v 19 hod.

Činohra uvede **22. března 2024** v 19 hodin v Mahenově divadle novou inscenaci Gogolovy komedie *Ženitba* v režii Štěpána Pácla. Veřejná generálka se uskuteční 21. 3. 2024 v 10 hod.

Společně s inscenátory zveme všechny příznivce opery na **Předpremiérové kukátko k operě Rusalka**, které se koná **27. března 2024** v 18 hod. v Janáčkově divadle. Vstup je volný.

Z repertoáru ND Brno v březnu dále vybíráme:

Opera uvádí **2. března 2024** v 17 hod. (v den 200. výročí narození skladatele Bedřicha Smetany) velmi oblíbenou *Prodanou nevěstu*. Tato inscenace v režii Ondřeje Havelky je na

repertoáru již téměř 18 let a stále baví diváky všech generací. V hlavních rolích vystoupí Pavla Vykopalová (Mařenka), Peter Berger (Jeník) a Jan Šťáva (Kecal). Ze Smetanových oper je dále v březnu uváděn *Dalibor* (9. 3. 2024 v 17 hod. a 23. 3. 2024 v 17 hod.). Z dalších představení je to např. Verdiho *La traviata* (1. 3. 2024 v 19 hod.), Pucciniho *La Bohème* (15. 3. 2024 v 19 hod.) či Mozartova *Kouzelná flétna* (31. 3. 2024 v 17 hod.). 24. března v 17 hod. si nenechte ujít derniéru *Řeckých pašijí*, vrcholné opery Bohuslava Martinů ve velmi poetickém ztvárnění režiséra Jiřího Heřmana. K této inscenaci se vztahuje také nejnovější podcast *Valim na operu* – rozhovor se šéfem opery Jiřím Heřmanem a scénografem Draganem Stojčevským. Najdete jej na webových stránkách NdB v sekci Opera – [Podcasty opery](#).

Balet uvede 2. 3. 2024 v 19 hod. poslední letošní reprízu titulu *Black and White*. Po delší době se vrací oblíbený klasický balet s exotickým příběhem – *Bajadéra*, který bude uveden pětkrát – 8., 16., 17., 21. a 22. 3. 2024 v Janáčkově divadle. V posledních dvou termínech se představí mimořádní hosté: Anastasia Matvienko v roli Nikie a Ricardo Castellanos v roli Solora.

Činohra má i v březnu velmi bohatý program na obou scénách. Kromě již zmíněné premiéry *Ženitby* upozorňujeme na předposlední uvedení hry současného britského dramatika Roberta Ickeho *Doktorka* (2. 3. 2024 v 19 hod. v Redutě).

Zájemci o kompletní program všech souborů NdB ho mají k dispozici ve všech budovách divadla a v předprodeji vstupenek na Dvořákově ul. nebo na [webových stránkách NdB](#).

Zprávy výboru

Program Spolku přátel NdB na další měsíce:

- 13. května 2024 od 17 hodin vystoupení pěveckého oddělení Konzervatoře Evangelické akademie z Olomouce
- 17. června 2024 od 17 hodin vystoupení Taneční konzervatoře Brno

Každou první středu v měsíci lze od 16 do 17 hodin v divadle Reduta v prostoru „galerie“ platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky. Nejbližší termíny jsou 6. března a 3. dubna. Členský příspěvek od roku 2024 činí 500 Kč na rok, pro seniory od 65 let a studenty 200 Kč na rok.

Po únorové besedě s milými hosty, mezzosopranistkou **Janou Hrochovou** a cembalistou a klavíristou **Martinem Hrochem**, jste nás žádali o zveřejnění koncertů a dalších akcí, na nichž lze manžele Hrochovy vidět a slyšet, proto jej otiskujeme i zde:

- 1. 3. 2024 v 19.00 Brno, Mahenovo divadlo – *La traviata*
- 2. 3. 2024 v 17.00 Brno, Janáčkově divadlo – *Prodaná nevěsta*
- 11. 3. 2024 v 19.00 Brno, ZUŠ Vítězslavy Kaprálové – Koncert Petr Feldmann – klavír
- 13. 3. 2024 v 18.30 Ostrava, Divadlo Antonína Dvořáka – *Prodaná nevěsta*
- 24. 3. 2024 v 19:30 Praha, Novoměstská radnice, Lieder Company Prague – *Písně s vůní Moravy*

- 26. 3. 2024 v 10.00 Praha, Obecní dům, Smetanova síň – Dvořák, *Stabat Mater* – veřejná generálka FOK, alt. sólo
- 27. 3. 2024 v 19.30 Praha, Obecní dům, Smetanova síň – Dvořák, *Stabat Mater* - koncert FOK, alt. sólo
- 7. 4. 2024 v 19.00 Brno, Petrov – Janáček, Glagolská mše – Velikonoční festival duchovní hudby
- 8. 4. 2024 v 19.00 Brno, Kostel sv. Vavřince v Komíně – koncert V. Hudečka
- 9. 4. 2024 v 19.00 Brno, Besední dům – koncert V. Hudečka
- 10. 4. 2024 v 17.00 Brno, KD Rubín, Žabovřesky – cembalový koncert

Naši jubilanti v měsíci březnu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Irena Straková	Anna Komůrková
Nataša Jursová	Alena Dostálová
Blažena Šmídová	Rostislav Beránek
Jiří Chládek	Pavλίna Pernicová

Vážení jubilanti, členové výboru SPNDb Vám blahopřejí k významnému jubileu a přejí hodně zdraví, štěstí a radosti.

Připomínáme

1. 3. 1904 se v Holešově narodil český hudební vědec a pedagog **Mirko Očadlík** (†26. 6. 1964). Jeho druhou manželkou byla Anna Hostomská, známá hudební spisovatelka a redaktorka (nejznámější je její *Průvodce operní tvorbou*). M. Očadlík měl rozsáhlé vzdělání – právnická fakulta, hudební věda a historie, hra na klavír, hudební teorie. V l. 1928 – 1950 pracoval v rozhlase, od r. 1945 jako programový ředitel. Věnoval se i pedagogické činnosti na AMU a Filozofické fakultě UK. Je autorem mnoha knih a článků o klasické hudbě.

2. 3. 1824 – tedy před 200 lety se narodil **Bedřich Smetana** – jeden z největších českých skladatelů. O jeho životě i díle bylo napsáno mnoho literárních prací, rozsáhlé jsou i informace dostupné v médiích, proto zopakujeme pouze stručně jeho stěžejní díla. Opery: *Braniboři v Čechách*, *Dalibor*, *Libuše*, *Prodaná nevěsta*, *Dvě vdovy*, *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*, nedokončená opera *Viola*. Z orchestrální tvorby především cyklus *Má vlast*, z komorní je nejvýznamnější Smyčcový kvartet č. 1 e moll *Z mého života*, známé jsou i skladby pro sólový klavír, zejména polky. Bedřich Smetana bývá označován za zakladatele české národní hudby.

5. 3. oslaví 60. narozeniny současný ředitel ND Praha **Jan Burian**. Během studia na DAMU režíroval v Satirickém divadle Večerní Brno. Poté působil v Olomouci, nejdéle (18 let) pak v Plzni jako ředitel Divadla J. K. Tyla. Ředitelem ND Praha je od r. 2013.

6. 3. 1754 se narodila pěvkyně **Josefína Dušková** – podrobněji jsme o ní psali v souvislosti s jejím výročí úmrtí v lednovém Zpravodaji.

6. 3. 1944 se narodila novozélandská operní pěvkyně, lyrická sopranistka **Kiri Te Kanawa**. Od r. 1970 zpívala na nejvýznamnějších světových operních scénách – Londýn, New York, Miláno... Největší úspěchy sklízela v rolích Pucciniho a Mozarta a v operní verzi Bernsteinovy *West Side Story*.

10. 3. 1749 se narodil **Lorenzo da Ponte**, italský básník a libretista (†17. 8. 1838). Napsal 27 libret, psal pro řadu skladatelů, např. pro Salieriho, Bianchiho i Glucka (*Ifigenie v Tauridě*). Nejznámější jsou jeho libreta k Mozartovým operám. Napsal libreta k *Figarově svatbě*, opeře *Così fan tutte*, jeho dílem je i libreto ke slavné opeře *Don Giovanni*.

12. 3. 1889 se v Kyjevě narodil tanečník a choreograf **Vaslav Nijinsky** (Nižinskij). Byl polského původu, ale vyrůstal v Rusku. Studoval v Petrohradě, kde také vystupoval v Mariinském divadle. V r. 1908 se seznámil se Sergejem Ďagilevem a po založení Ruského baletu v něm působil jako hlavní tanečník. V r. 1913 z baletu odešel a do r. 1916 byl v domácím vězení v Maďarsku. Po I. světové válce se usadil ve Švýcarsku, ale projevila se u něho duševní choroba, proto už nebyl schopen vystupovat. Zemřel 8. 4. 1950 na selhání ledvin, pohřben je na hřbitově Montmartre.

15. 3. 1884 se narodil skladatel **Rudolf Piskáček**, který byl známý zejména operetami. Na konzervatoři vystudoval obor varhany a kompozice, byl žákem Antonína Dvořáka. Působil jako kapelník Pištěkova divadla, poté v Divadle na Vinohradech. Jeho operety byly divácky velmi úspěšné (*Slovácká princezka, Tulák, Perly panny Serafinky...*), proto se později věnoval výhradně komponování. Psal i klasickou a filmovou hudbu. Zemřel ve věku 56 let.

18. 3. 1949 – to je datum narození operního pěvce – barytonisty **Richarda Haana**. Narodil se v Košicích, kde byli jeho rodiče angažováni v opeře. Část dětství prožil v Písku, poté se jeho rodina přestěhovala do Brna. Vyučil se nástrojařem v Královopolské strojárně, kde také několik let pracoval. Po návratu z vojny pokračoval ve výuce zpěvu u prof. Kočáře. Věnoval se také soustavně sportovním aktivitám – plavání, jízdě na kole, otužování. Pěvecké začátky se ale neodehrály v opeře, nýbrž v brněnské „Melodce“ (kavárna Melodie) na odpoledních čajích. Teprve později se přes brněnský a posléze pražský operní sbor dostal k sólovému angažmá, a to v Ústí n. Labem, kde debutoval jako Escamillio. V r. 1982 nastoupil do olomoucké opery, do stálého angažmá v Brně nastoupil v r. 1985. V jeho průběhu zde nastudoval řadu velkých rolí – Nabucca, Dona Giovanniho, Macbetha, Mefistofela, Jaga, Zurgu (Bizetovi *Lovci perel*), Scarpia, Bludného Holanďana a další. Kromě svých operních rolí proslul R. Haan jako dálkový plavec – mimo několika plaveckých maratonů má na svém kontě přeplavání Gibraltarského průlivu v r. 2000 (18 km) a v r. 2005 kanálu La Manche (51 km). V r. 2010 získal Cenu Thálie za roli Sebastiana v d'Albertově opeře *Nížina* (brněnská inscenace).

18. 3. 1844 se narodil významný ruský skladatel a pedagog **Nikolaj Andrejevič Rimskij – Korsakov**. Jeho hudební nadání se projevilo velmi brzy, už v šesti letech se naučil hrát na klavír a první skladbu napsal v devíti letech. V Petrohradě studoval školu pro námořní kadety, chodil na hodiny klavíru a navštěvoval opery a koncerty. Po absolvování školy se věnoval kariéře námořního důstojníka. Navštívil New York, Rio de Janeiro a Londýn, kde pokračoval v komponování své první symfonie, na které pracoval už ve svých 17 letech, dokončil ji pak v r. 1865. I když neměl příslušné vzdělání, učil na konzervatoři a postupně se stal odborníkem na teorii skladby a instrumentaci. Často pomáhal s instrumentací skladeb a oper jiných skladatelů, např. Musorgského (*Chovanština, Boris Godunov*). Napsal řadu oper – k nejznámějším patří *Sadko, Mozart a Salieri, Carská nevěsta, Pohádka o caru Saltánovi, Zlatý kohoutek...* Zemřel ve věku 64 let na infarkt.

21. 3. 1839 se narodil **Modest Petrovič Musorgskij** – ruský skladatel a klavírista. Po studiích byl důstojníkem, ale po dvou letech vojenskou službu opustil. V té době se zhoršil jeho psychický

stav, uzdravení trvalo dva roky. Měnil zaměstnání, trpěl těžkými depresemi, nikde nebyl spokojen. Propadl alkoholismu, byl několikrát hospitalizován a zemřel ve věku 42 let v petrohradské vojenské nemocnici. Přes relativně krátký čas, kdy mohl komponovat, zanechal řadu děl – klavírních skladeb, symfonií, písní i sborů. Napsal pět oper, z nich nejznámější je opera *Boris Godunov* (první verze byla Mariinským divadlem odmítnuta, přepracovaná verze pak měla premiéru až po pěti letech). Další opery: *Ženitba*, *Trh v Soročincích*, *Salambo*, *Chovanština*.

22. 3. 1999 zemřel sólista Janáčkovy opery – basista **Václav Halíř** (*28. 9. 1926). Vyučil se zedníkem, po skončení 2. světové války začal studovat na brněnské konzervatoři nejprve hru na kontrabas, pak přešel na studium zpěvu. Pokračoval na JAMU a již během studií hostoval v brněnské opeře v roli Vodníka ve Dvořákově *Rusálce*. V roce 1953 přijal sólové angažmá v Janáčkově opeře, kde zůstal až do odchodu do penze v r. 1991. Nastudoval zde 68 operních postav (kromě *Osudu* všechny opery L. Janáčka, dále Vodník, Telramund, Baron Ochs, Budivoj, Monterone...). Věnoval se i koncertní činnosti, spolupracoval s Brněnským rozhlasovým orchestrem lidových nástrojů. V r. 2012 byl uveden do Síně slávy NdB (in memoriam).

26. 3. 1874 se v Táboře narodil **Oskar Nedbal** – významný český violista, dirigent a skladatel. Měl výrazný hudební talent, proto byl už v 11 letech přijat na pražskou konzervatoř (dva roky se učil hrát na trubku, pak přestoupil do oddělení houslí, kde přešel ke hře na violu). V r. 1891 se stal žákem Antonína Dvořáka, který na konzervatoři učil hudební kompozici. Spolužákem O. Nedbala byl Josef Suk a z jejich iniciativy bylo založeno České kvarteto, ve kterém Nedbal působil 14 let jako violista. Zajímal se rovněž o dirigování, ve svých 22 letech poprvé s úspěchem dirigoval Českou filharmonii, se kterou pak 10 let spolupracoval. Stal se jedním z nejvýznamnějších dirigentů, řídil koncerty v řadě evropských zemí. Od r. 1906 žil ve Vídni, do vlasti se vrátil po vzniku Československa. Věnoval se i komponování, složil pět baletů (*Pohádka o Honzovi*, *Z pohádky do pohádky...*), sedm operet, z nichž nejznámější *Polská krev* a *Vinobraní* jsou stále na repertoáru světových divadel. Napsal i jednu operu *Sedlák Jakub*, která měla premiéru v r. 1922 v Brně, ale většího ohlasu nedosáhla. Zemřel 24. 12. 1930 v Záhřebu (spáchal sebevraždu skokem z okna v divadle).

31. 3. 2004 zemřel **Zdeněk Soušek** – operní pěvec a pedagog. Narodil se ve Vyškově 20. 10. 1913. Vystudoval v Brně reálné gymnázium, právnickou fakultu a jako mimořádný posluchač i brněnskou konzervatoř. Krátce byl praktikantem v advokátní kanceláři, ale od r. 1941 se již věnoval divadlu a poté i pedagogické činnosti na JAMU. Sólistou operního souboru brněnského divadla byl v letech 1949 – 79. Z rolí: Almaviva (*Lazebník sevillský*), Vašek, Benda, Panajotis (*Řecké pašije*)... Byl janáčkovským pěvcem, v šesti Janáčkových operách vytvořil deset rolí.

Jednou větou

- 13. 3. 1954 se konala v Divadle Oldřicha Stibora v Olomouci světová premiéra baletu *Sůl nad zlato* (hudba Jan Hanuš).
- 20. 3. – Světový den divadla pro děti a mládež.
- 23. 3. 1984 se v Brně konala premiéra baletu Václava Trojana *Sen noci svatojanské*.
- 25. 3. 1904 měla v pražském ND premiéru *Armida* – poslední opera A. Dvořáka.
- Tentýž den (25. 3. 1904) měl v Helsinkách premiéru Sibeliov *Valse triste*.
- 27. 3. 1874 se konala úspěšná premiéra Smetanovy opery *Dvě vdovy*.
- 27. 3. 1999 získala významná herečka Jiřina Jirásková Cenu Thálie za celoživotní mistrovství.

- 28. 3. 1799 přešlo na základě kupní smlouvy Nosticovo divadlo do vlastnictví zemského stavovského výboru – nově Stavovské divadlo.
- Berlínská opera v současné době uvádí Dvořákovu *Rusalku*, ve které zpívá český tenorista Pavel Černoch.
- Česká televize natáčí film o životě Bedřicha Smetany s V. Neužilem v hlavní roli.
- 6. 2. 2024 zemřel ve věku 88 let japonský dirigent Sejdži Ozawa, v l. 2002 – 2010 hudební ředitel Vídeňské státní opery a jeden z nejuznávanějších znalců díla Gustava Mahlera.
- Státní opera Praha uvádí od 15. února 2024 novou inscenaci Verdiho *Nabucca*, děj se odehrává v muzeu.
- V lednu se v Londýně uskutečnila dvě koncertní provedení Janáčkovy *Její pastorkyně* pod vedením Sira Simona Rattla a za účasti českých pěvců Aleše Brisceina a Jana Martiníka.
- 27. 3. oslaví významné životní jubileum brněnská rodačka, violoncellistka Michaela Fukačová, která od r. 1985 žije trvale v Dánsku.

Nabídky a informace

5. března 2024 začíná prodej vstupenek na kompletní program festivalu **Divadelní svět Brno**, který proběhne 17. – 28. května 2024 na scénách brněnských divadel. Program najdete na webových stránkách festivalu: <https://divadelnisvet.cz/program/>

19. března 2024 v 19 hodin se na jevišti Mahenova divadla uskuteční křest knihy Luboše Marečka ***Kníže herectví*** o legendárním brněnském herci Ladislavu Lakomém.

Z domova

Hra Marka Šindelky ***Feminista***, kterou uvádí v Redutě Činohra Národního divadla Brno, získala nominaci na Cenu divadelní kritiky v kategorii Poprvé uvedená česká hra roku 2023.

Ohlasy

Dalibor

V pátek 2. února 2024 uvedla Janáčkova opera premiéru nového nastudování Smetanova Dalibora. Jak prozradily mnohé rozhovory už během přípravy inscenace, britský režisér David Pountney se rozhodl děj aktualizovat a z 15. století ho přenést do současnosti, což vzbudilo zvědavost a lehké napětí, zda se to povede. A povedlo se to opravdu mimořádně, režie je promyšlená a vše do sebe logicky zapadá. Z krále Vladislava je totalitní vládce, z jeho soudců korupčníci a z Dalibora revolucionář. Scéna Roberta Innese Hopkinse je vizuálně velmi krásná, zejména ve druhé polovině, kde pracuje s motivy houslí. Hudebníky – skvělého houslistu Dennise Schneiderku, violoncellistu Lukáše Žufánka a harfistku Pavlu Kopeckou – přivádí režisér také přímo na jeviště. Objevují se na scéně několikrát, když je řeč o mrtvém Zdeňkovi, a jsou to velmi pěkné momenty.

Výkony všech účinkujících jsou naprosto famózní! Orchester pod vedením dirigenta Tomáše Hanuse hraje velmi dynamicky a vyzdvihuje krásu Smetanovy hudby. Sborové scény nikdy nepůsobily tak úderně jako zde, sbor tady není jen nějaké křoví, ale jako dav revolucionářů je zásadní složkou

děje a z jeho výstupů mrazí hned od první scény, kdy přichází k soudu s Daliborem a provolává jeho jméno.

Pěvci v hlavních rolích ze sebe vydali opravdu vše. Jana Šrejma Kačírková jako teroristka Jitka je nesmírně přesvědčivá a zastínila i krále Vladislava v podání ovšem také výborného polského barytonisty Tomasze Konieczného. Ondřej Koplík si jako Vítek zazpíval méně než bývá zvykem, protože v této verzi umírá již na konci prvního jednání. Vůbec je tady o dost víc mrtvých, také neúplatného žalárníka Beneše v podání Davida Szendiucha se nakonec Vladislav a jeho soudci zbavují jako nepohodlného svědka. Mladý barytonista Daniel Kfelíř se zaskvěl v roli Budivoje. Naprosto famózní je ztvárnění ústřední dvojice Milady a Dalibora, a to jak pěvecky, tak herecky. Csilla Boross překvapila téměř dokonalou češtinou a předvedla neuvěřitelnou proměnu od zlomené ženy ve smutku, žádající trest pro bratrova vraha, po zamilovanou hrdinku odhodlanou bojovat za svého milého. Skvěle se povedla scéna ve druhé části, kdy se Milada v převlečení za chlapce vydává do žaláře pomoci Daliborovi k útěku, v čepici a svetru a především pohybově tu Csilla Boross skutečně působí jako kluk.

V titulní roli fantastický Peter Berger naprosto nemá chybu! Všechny ty překrásné známé árie zasazené do dramatického děje působí velmi živě. V prvním jednání se jako vzpurný odbojník jen nerad musí pokořit před králem, vzápětí zpívá nesmírně lyrickou a procítěnou píseň o Zdeňkovi. Ve druhé části přichází setkání s Miladou vrcholící náhlým zhroucením „mříží“ – jako by síla lásky zpřetrhala Daliborova pouta. Jeho hrdinský zpěv před plánovaným útekem ze žaláře byl jedním z vrcholů a nejsilnějších momentů představení. Na rozdíl od obvyklých zpracování Dalibor neumírá až v samotném závěru opery, inscenátoři se rozhodli vrátit k původní Smetanově verzi, kdy je Dalibor popraven na základě rozsudku hned po zmařeném útěku. V závěru se tak s Miladou setkává již vlastně v nebi a poslední přeživší – Jitka – se s rozpaženými rukama vydává vstříc ozbrojencům a tedy zřejmě také vstříc smrti – to už si ale musíme jen domyslet.

Inscenace, která zahájila Rok české hudby na Moravě, má skutečně nesmírnou sílu. Svým moderním pojetím možná bude na někoho působit kontroverzně, vytažením ze „skleněné vitríny“ však otvírá jedné z nejkrásnějších Smetanových oper okno do světa.

Řecké pašije

Jedna z nejkrásnějších inscenací v Janáčkově opeře – vrcholné dílo Bohuslava Martinů Řecké pašije – pomalu spěje ke své derniéře. 28. února 2024 se konalo její předposlední uvedení. Premiéru provázelo několikeré odložení, protože byla původně naplánována na období Velikonoc 2020, což, jak dobře víme, byla doba, která živé kultuře vůbec nepřála. Inscenační tým v čele s režisérem Jiřím Heřmanem se ale nevzdal, dlouhé období uzavření divadel využil k vypilování inscenace k naprosté dokonalosti, a premiéra se tak nakonec mohla uskutečnit na podzim roku 2021. Viděla jsem od té doby Řecké pašije mnohokrát, v posledních letech jsem nevynechala žádnou reprízu, protože jich bylo v každé sezoně vždy jen pár právě kolem Velikonoc, s nimiž děj opery souvisí. Nevycházím z úžasu nad fantastickou hudbou Bohuslava Martinů, která posluchače sevře a nepustí od prvních akordů, přestože je tak různorodá, místy i disharmonická, ale u málokteré opery tak často běhá mráz po zádech. Režie nemá slabé místo, příběh o sváru dobře se zlem v každém člověku, pomoci bližnímu a sebeobětování s velkým duchovním přesahem je vyprávěn způsobem, který diváka úplně rozebere.

V loňském roce jsem se konečně odhodlala přečíst si i předlohu – román Nikose Kazantzakise Kristus znovu ukřižovaný, a také vzájemnou korespondenci Martinů s Kazantzakisem. Kniha je pěkná, ale neuchvátila mě tolik jako opera, na můj vkus je až moc sociálněkritická a revoluční. Martinů však

z románu do opery nepřevzal vše (to by ani nebylo možné), soustředil se především na jeho první, mnohem niternější část, která zachycuje proměnu pastýře Manolia a jeho přátel poté, co byli vybráni ztvárnit Krista a apoštoly napřesrok v pašijových hrách. Důležitým motivem je také příchod řeckých uprchlíků vyhnaných Turky a střet obou duchovních vůdců – Fotise a Grigorise. Zatímco román má přirozeně mnohem více prostoru pro vykreslení jejich charakterů, Fotis je tak trochu revolucionář a Grigoris se soustřeďuje na zájem své vesnice, u Martinů jsou tyto postavy pojaty jako střet dobra a zla. Vdova Kateřina, vybraná pro úlohu Máří Magdaleny, v polovině románu umírá rukou tureckého agy, celkově je v knize poměrně dost mrtvých, ale jak sám Martinů poznamenal v jednom z dopisů Kazantzakisovi, bylo by to příliš mnoho mrtvol na jeden večer. Kateřinu tedy Martinů ponechává naživu, aby mohla v závěru posledního dějství pronést slova, která tvoří jakési motto opery: „Jméno toho chlapce bylo vepsáno do sněhu. Vyšlo slunce, sníh roztál a jeho jméno odteklo s vodou.“

Představení má skvělé obsazení, Jan Štáva ztvárňuje charakterově odporného kněze Grigorise, proti němuž stojí autorita uprchlického kněze Fotise v podání Davida Szendiucha. Pavla Vykopalová představuje vdovu Kateřinu, v dalších rolích účinkují Ondřej Koplík, Andrea Šíroká, Tadeáš Hoza, Roman Hoza, Josef Škarka a další, ale především úžasný Peter Berger v roli Manolia. Myslím, že je to (jedna z) jeho životních rolí, dokonale vykreslený přerod z naivního prostáčka v duchovního vůdce, který začíná ohrožovat místní establishment, a proto musí být odstraněn.

Musím říct, že mi tato inscenace bude skutečně chybět, a nenechám si ujít ani její poslední uvedení. Derniéra bude v neděli 24. března v 17 hodin v Janáčkově divadle.

Veronika Bromová

Máte postřehy k představením Národního divadla Brno či jiným kulturním akcím v Brně? Rádi zde uveřejníme i Vaše ohlasy, pošlete nám je na e-mail SpolekPratelNdB@gmail.com.

Použité zdroje

Postavy brněnského jeviště	Webové stránky NdB
Oxfordský slovník opery	Internetové stránky
Jiří Levý, Richard Haan: Bludný Holanďan v La Manchi nezabloudil (Mladá fronta v r. 2006)	

Uzávěrka Zpravodaje dne 29. 2. 2024. Neprodejné, pro vnitřní potřebu vydává **Spolek přátel NdB** se sídlem Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777. Připravily Hana Veithová a Veronika Bromová. Kontakt: SpolekPratelNdB@gmail.com.

Sledujte nás i na Facebooku a Instagramu:

<https://www.facebook.com/SpolekpratelNdB>, https://www.instagram.com/sp_ndb/